

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

זה.

עין משפט
נר מצוה

ה א מיי פ"א מהלכות
סדרות ה' ג ופ"ז
מהל' שאלה ופקדון הלכה
א סמג עשין פט טושי"ע
ח"מ פ"י שמו סעי' א:

תורה אור השלם
1 ובי ישאל איש מעם
רעהו ונשבר או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
2 אם בעליו עמו לא
ישלם אם שוכר הוא פ"א
בשקרו: שמות כב יד

א) ז"ק טו, טז (ב) נכרת
ב) א (ב"ק טו, טז); וישלם;
ד) ויבמות ט. וישלם;
ה) נכח לעיל פ"א וקצת;
ו) א (שבת נב); וישלם;
ז) א (שמות כב); ח) א (שם);
ט) וישלם; י) א (שבת נב);
וכשאר דוכתי,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הניחא וכו'
ו"ל שבו. עין משפוט
היב"ש סימן (פ"ג) (רמב"ם):

מוסף רש"י

עד שיפרוט לך הכתוב
יחדו. כדכ' שהל"ך
לפרוט כנל"ם ככתוב לא
תחשוב שבר ונתמור ופרט
בו יחדיו. שלח תאמר אסור
לחשוב שבר לבדו ונתמור
לבדו (סנהדרין י"ג) מפרט
לך שמע מינה דאי לא
הו יחדיו היה משמע
שור לבדו ונתמור לבדו,
והא א"כ דרש"ה דרש"ה
נמי או א"כ או א"כ, אמו,
ויפ"א לאחיו לאח מינה
(שם פ"ג). א"ל. שיהיה
שואל חייב. אלא בשבורה
ומתה. שהן אונס (ב"ק
י"ג). ומה שומר שבר
בשפ"טור משבורה ומתה.
דכתיב ביה ומת או נשבר או
נשבה, ומכ"כ דרש"ה שפוט
ה' תהיה בן עשה, חייב
בגניבה ואבדה. דכתיב
ב"ה אל גנב יגנב וגו' (שם).
מה לשומר שבר שכן
משלם תשלומי כפל
כו'. תאמר בשואל שאין לו
כפל לטול, דהא מחייב
באונס, דכתיב ונשבר או
מת, וי' ענין לטול, דכתיב
מזון טעלו הימנו היה
מחייב נשפ"ט בקרב, ומי
שאינו נא לגנוב את הקצין
לא יטול כפל (שם). קרא
דשואל עדיפא. שאל
עדין שמתחייב בשבורה
ומתה בלא שום נשפוט
שקר, משומר שבר שפוטור
עליו, ואע"פ שיש בשומר
שבר כפל בטוען טענת
לטעין מוה"ק אין זה חומה,
דכפל אינו בטוען עד
ששבע לשקר שנגנבה היינו
ואחר כך בלא עדים בפרק
מזוה (ב"ק). הלך קמ"א
משום שבעה הוא קדושה
רמתא (שם). לטעין
מוזין גזלן הוא. ונשפוט
אונס פטר נשפ"ט וכל
בטוען טענת גנב הוא
דכתב ביה רמתא דכתיב
וגנב מבית האיש (שם)
... פשיעה בבעלים כו'
חד אמר חייב. שלח
נאמרה פטור בבעלים אלא
בשואל וזמיר שבר, שחייב
בלא פשיעה. אכל שומר
חנם שחייבו אינו אלא
בפשיעה אינו פטור משום
בעליו עמו, הו"ל ופ"א
(לעיל פ"א).

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו. כמו שפרט לך הכתוב (דברים כב) בחורש שור וחמור דמדלית'טריך למיכתב יחדו שמעין דאי לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא צבור ולא צמור. ואביו ואמו קלל דריש ליה כשהדרין (דף פ"ה): להביא את המקלל לאחר

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דאפשר למיטרה ואתווי. ו"א ונילף משבויה ו"ל דשבויה לא אפשר כולי האי למיטרה ואתווי: שואל שחייב בשבורה ומתה. פיר' צהכונס (ב"ק דף ק"ו: ד"ה לא) ובהמפקיד (לעיל דף פ"א: ד"ה קרנא): הניחא למאן דאית ליה דיו. מינה דנפרק כילד היגל (ב"ק דף כ"ה: ט') מוכח דהיכא דלא מיפוך ק"ו דלכ"ע אמרינן דיו והכא לא מיפוך *ו"ל משום דהתם ס"ד מעיקרא דפליגי אפי' היכא דלא מיפוך קאמר הניחא כו' וה"ל אשכחן לעיל ב"ק (דף ק"ו: ט') ובהמקבל (לקמן דף ק"י: ק) דקאמר הניחא למ"ד דמני לוקח מסלק ליה לבע"ח אלא למ"ד דלא מני מסלק ליה מאי איכא למימר והיינו רמי בר חמא דסבר מעיקרא דריש מי שיהי נש"י (כמוות דף א'): למימר דלא מני מסלק ליה ולא קאי הכי ופילו הכי קאמר אלא למ"ד כו': ו"ל מוסרי' ע"ה ענין ראשון. והשמה לא דריך מו ק"ו לתייב שואל בגניבה ואבדה משומר שבר: איתמר פשיעה

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו אפילו תימא ר' יאשיה לחלק הכא לא צריך מ"ט סברא הוא מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלוגא גניבה ואבדה בשואל מנא לן וכו' ת גילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה דלא אפשר למיטרה ואתווי תאמר בגניבה ואבדה דאפשר למיטרה ואתווי אלא כי הא דתניא ויגשבר או מת אין לי אלא שבורה ומתה גניבה ואבדה מנין אמרת קל וחומר ומה שומר שבר שפוטור משבורה ומתה חייב בגניבה ואבדה שואל שחייב בשבורה ומתה אינו דין שחייב בגניבה ואבדה *וזה הוא קל וחומר שאין עליו תשובה מאי אין עליו תשובה וכו' ת איכא למיפוך מה לשומר שבר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לטעין מוה"ק אפי' קרא דשואל עדיפא איבעית אימא קסבר *לסטמ' מוה"ק גזלן הוא אישכחן לחיוב לפטור מנא לן וכי תימא אונס גילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שכן אונס אלא גמר משומר שבר ושומר שבר גופיה מנלן גמרי חיובא דשומר שבר מחיובא דשואל מה להלן בבעלים פטור אף כאן בבעלים פטור במאי גמר אי במה מציינו איכא למיפוך כדפרכינן שכן אונס אלא אמר קרא *וכי ישאל ו"ל מוסרי' על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ואבתי שואל משומר שבר לא גמר דאיכא למיפוך מה לשומר שבר שכן פטור בשבורה ומתה תאמר בשואל שחייב בשבורה ומתה אלא גניבה ואבדה בשואל לחיובא מנלן דגמר משומר שבר דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה גניבה ואבדה דשומר שבר בבעלים

פטור אף גניבה ואבדה דשואל נמי בבעלים פטור הניחא למאן דאית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר אלא אמר קרא וכי ישאל ו"ל מוסרי' על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון איתמר *פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד אמר *פטור מ"ד חייב קסבר *מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך *אם בעליו עמו אשומר חנם לא כתיב ופשיעה נמי בשומר שבר ובשואל לא כתיב הלכך בשומר שבר ובשואל לחיוב אתיא בקל וחומר משומר חנם אבל בבעלים לפטור אף בשומר שבר ובשואל לא מ"ט כי כתיב *אם בעליו עמו לא ישלם אשואל ואשומר שבר אהנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוא דמיכתב מ"ד פטור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי כתיב אם בעליו עמו אשומר חנם נמי כתיב תנן השואל הפרה ושאל בעליה עמה השואל הפרה ושבר בעליה עמה שאל בעליה או שברין ואחר כך שאל הפרה ומתה פטור ואילו ש"ח לא קתני ולמעמיך ש"ש מי קתני אלא תנא מילתא דכתיבא

גניבה ואבדה דשומר שבר מחיובא דשואל מה שצורה ומתה דשואל בבעלים פטור אף חיובא דשומר שבר מעליון מה שומר שבר חייב בגניבה ואבדה שלח בבעלים אף שואל כן ומה ש"ש בבעלים פטור אף שואל כן ואין משיבין על הדיקא: פשיעה בבעלים. אחד מן השומרים שפ"ע כשהיו בעלים במלאכתו: מקרא. אם בעליו עמו (שמות כב): נדרש לפניו. אשומר שבר בהיקשא: ולא לפני פניו. אש"ח דפרשיות של ש"ח ושל ש"ש לא איתקש בו"ו ימיה דלא כתיב וכי יתן בש"ש: אש"ח. דכתיב ביה פשיעה על כל דבר פשע: לחיובא. לחייבו שלח בבעלים בפשיעה: אכל לפוטרו. לא. כלומר אפי' בש"ש ושואל לא הו פטור דכי גמרינן פשיעה בבעלים בש"ש ובשואל כ"ו משומר חנם דחייב לגמרי הוא בין בבעלים בין שלח בבעלים דכי כתיב אם בעליו עמו (א) אהנך חיובי דכתיב בש"ש ובשואל כ"ו משומר חנם דהדיא לא שאל בבעלים ל"ש לא בבעלים: מקרא נדרש. בסמיכות הפרשיות ואע"פ שאין היקש מפורש בהן: השואל אם הפרה גרסינן בתרויהו. ולא גרסי' השוכר גני פרה אלא גני בעלים: ואילו שומר חנם דפרה לא קפני. בבעלים פטור משום דחייביה ליתיה אלא בפשיעה ופשיעה לא פטר גני בעלים: דכתיבא